

Десет корака до чланства у ЕУ

Кратки водич за медијске
професионалце кроз
преговоре о приступању у ЕУ

ДЕСЕТ КОРАКА ДО ЧЛАНСТВА У ЕУ

КРАТКИ ВОДИЧ ЗА МЕДИЈСКЕ ПРОФЕСИОНАЛЦЕ
КРОЗ ПРЕГОВОРЕ О ПРИСТУПАЊУ У ЕУ

Сарајево, 2024.

Издавач:

Дирекција за европске интеграције БиХ

Ђоке Мазалића 5, 71000 Сарајево

Тел. 033/255- 315

Имејл: press@dei.gov.ba

Веб-страница: <http://www.dei.gov.ba>

Главни и одговорни уредник издања Дирекције:

Елвира Хабота, МА

Аутори:

Мр Мартина Трогслић

Мирела Ћосић

Митар Сладоје, спец. за еврп. прав.

Мр Радмила Урта

Лектор за српски језик:

Татјана Бањанин

Графичко рјешење и ДТП:

ТРИПТИХ

Штампа:

ТРИПТИХ

Тираж: 50

Сарајево, 2024.

САДРЖАЈ

Уводна ријеч	5
Хронологија односа БиХ и ЕУ	6
Унапређење приступног процеса и “нова методологија” вођења преговора	9
Како држава постаје чланица ЕУ?	11
Шта су преговори о приступању у ЕУ?	13
Како теку преговори о приступању у ЕУ?	17
Десет корака до чланства у ЕУ	22
Библиографија	24

УВОДНА РИЈЕЧ

Преговори о приступању се сматрају најважнијом и најзахтјевнијом фазом у процесу европских интеграција, јер заправо тада слиједи суштински и највећи дио посла за институције и власти једне државе.

Увођењем “нове методологије” 2020. године унесене су одређене новине у преговоре о приступању. Преговори се сада отварају по шест кластера у оквиру којих су организована 33 поглавља, али основно правило преговора и даље остаје исто. То правило каже да држава кандидат мора преузети и провести цјелокупну правну тековину ЕУ (*acquis* ЕУ).

Босни и Херцеговини преговарање са ЕУ није непознаница, а прва искуства стекли смо приликом преговора о закључивању Споразума о стабилизацији и придруживању када су институције од новембра 2005. до 2007. године завршиле технички дио посла. Зато вјерујемо да, када је ријеч о техничком дијелу посла, на свим нивоима власти у БиХ постоји спремност за наредне задатке.

Познато је да су институције само један од актера у процесу европских интеграција, а да врло важну улогу имају и други актери. Међу њима изузетно важну улогу имају медијски професионалци који прате и извјештавају јавност о овом процесу.

Стога је сврха ове публикације да сви заједно што спремније дочекамо нову фазу процеса приступања, те да буде помоћни алат медијским професионалцима у извјештавању о процесу европских интеграција БиХ. Овај алат пружа кратки увод у преговоре о приступању и њихов ток, а нарочито су наглашени нови моменти које у преговоре уводи „нова методологија“.

Уз жељу да ова публикација испуни своју сврху, надамо се да ће Дирекција за европске интеграције и на овај начин допринијети развоју сарадње са медијским професионалцима у БиХ који извјештавају о процесу европских интеграција.

Елвира Хабота, МА
Директор Дирекције за европске интеграције

ХРОНОЛОГИЈА ОДНОСА БИХ И ЕУ

2000.

Март - Објављена Мапа пута ЕУ. Овај документ је дефинисао 18 кључних услова које Босна и Херцеговина треба да испуни како би се приступило изради Студије изводљивости за почетак преговора о Споразуму о стабилизацији и придруживању.

2003.

Новембар - Европска комисија је усвојила оцјену Студије изводљивости. Студија изводљивости идентификовала је 16 приоритетних области у којима би суштински реформски напредак био основа Европској комисији да препоручи Савјету ЕУ отварање преговора са Босном и Херцеговином о Споразуму о стабилизацији и придруживању.

2008.

16. јуни - Потписан Споразум о стабилизацији и придруживању.

1999.

Мај - Почиње процес стабилизације и придруживања. Процес стабилизације и придруживања нуди јасну могућност интеграције у Европску унију (ЕУ) Босни и Херцеговини, као и осталим државама регије западног Балкана.

2002.

Децембар - Европска комисија саопштила да су углавном испуњене смјернице Мапе пута о приближавању ЕУ.

2005.

25. новембар - У Сарајеву су покренути преговори о Споразуму о стабилизацији и придруживању.

2016.

9. децембар - Босни и Херцеговини уручен Упитник Европске комисије.

20. септембар – Савјет ЕУ позвао Европску комисију да припреми мишљење о захтјеву Босне и Херцеговине за чланство у ЕУ и дао налог Европској комисији за припрему упитника за Босну и Херцеговину.

15. фебруар - У складу са чланом 49 Уговора о Европској унији (УЕУ), Босна и Херцеговина је током холандског председавања Савјетом ЕУ поднијела захтјев за чланство у ЕУ.

2015.

1. јуни - Ступио на снагу Споразум о стабилизацији и придруживању између ЕУ и Босне и Херцеговине.

2019.

29. мај - Европска комисија усвојила Мишљење о захтјеву Босне и Херцеговине за чланство у ЕУ, у којем је утврђено 14 кључних приоритета који се односе на политички критеријум за чланство у ЕУ.

4. март - Босна и Херцеговина предала одговоре на додатна питања из Упитника Европске комисије.

2018.

28. фебруар - Босна и Херцеговина предала одговоре на Упитник Европске комисије.

2023.

14. и 15. децембар - Европски савјет потврдио препоруку Европске комисије о отварању преговора када Босна и Херцеговина достигне одговарајући ниво усклађености са критеријумима за чланство, те позвао Европску комисију да најкасније у марту 2024. године извјести Савјет ЕУ о оствареном напретку.

8. новембар - Европска комисија објавила Извјештај о Босни и Херцеговини за 2023. годину и препоруку да се са Босном и Херцеговином отворе преговори када достигне одговарајући ниво усклађености са критеријумима за чланство. Европска комисија ће надгледати напредак у свим областима важним за отварање преговора и извјестити Савјет ЕУ најкасније у марту 2024. године.

2022.

15. децембар - Босна и Херцеговина добила кандидатски статус за чланство у ЕУ.

УНАПРЕЂЕЊЕ ПРИСТУПНОГ ПРОЦЕСА И “НОВА МЕТОДОЛОГИЈА” ВОЂЕЊА ПРЕГОВОРА

Савјет ЕУ је у марту 2020. године подржао документ Европске комисије под називом “Унапређење процеса приступања – Вјеродостојна перспектива ЕУ за Западни Балкан”, којим се уводе одређене новине у процес приступања, а с циљем његовог оживљавања и убрзавања.

Унапријеђени приступ заснива се на четири елемента:

- јачање вјеродостојности процеса;
- јачање политичког управљања процесом;
- нова динамика преговарачког процеса;
- предвидивост и условљеност процеса.

Јачање вјеродостојности процеса се огледа у обавези држава западног Балкана да ураде свој дио посла у вези са провођењем конкретних реформи, а слиједом чега ће ЕУ показати своју преданост процесу приступања и преласку државе у његову идућу фазу. Нагласак је на провођењу “темељних реформи” тј. реформи у вези са владавином права, борбом против корупције, функционисањем демократских институција и јавне управе, те усклађивањем спољне политике са политиком ЕУ. Такође, у врху обавеза је и регионална сарадња.

Јачање политичког управљања процесом огледа се у том да се у први план ставља његова политичка природа, те да се у њему снажније ангажују државе чланице ЕУ на високом нивоу. У томе посебну улогу имају политички дијалог на високом нивоу са државама западног Балкана и појачан министарски контакт. Такође, одређену улогу у јачању политичког дијалога би требала имати и тијела у оквиру Споразума о стабилизацији и придруживању, те међувладине конференције.

Нова динамика процеса односи се на убрзање преговарачког процеса, те се сада 33 преговарачка поглавља групишу у шест кластера. Преговори се сада отварају по кластерима, а не по појединачним поглављима као што је то раније било правило. Такође, на основу скрининга (*screening*) договарају се приоритети за убрзану интеграцију и кључне реформе, а након што се оствари одговарајући напредак, преговори се за тај кластер отварају без додатних услова.

Предвидивост, те позитивно и негативно условљавање одговори су на потребу да државе западног Балкана јасно знају шта су очекивања ЕУ, те које су користи напретка, односно посљедице стагнације у процесу. Европска комисија има задатак да у својим годишњим извјештајима јасније дефинише приоритете, а задатак је да се и на политичком нивоу повећа свјесност о томе што се мора учинити да би држава напредовала у процесу. Користи напретка се односе на бржу интеграцију у одговарајуће политике, унутрашње тржиште и програме ЕУ, те повећање финансирања ЕУ и улагања. Могуће посљедице стагнације су паузирање или суспензија преговора, смањење финансирања ЕУ, те паузирање или суспензија нпр. приступа програмима ЕУ, једностраних концесија за приступ унутрашњем тржишту и слично.

“Нова методологија” вођења преговора саставни је дио преговарачких оквира усвојених за Сјеверну Македонију и Албанију с којим су преговори отворени 2022. године, а примјену “нове методологије” прихватиле су и Србија и Црна Гора, с којим је ЕУ преговоре отворила 2014, односно 2012. године.

КАКО ДРЖАВА ПОСТАЈЕ ЧЛАНИЦА ЕУ?

Приступање нових чланица у ЕУ регулисано је чланом 49 УЕУ. Овим чланом су утврђени основни предуслови које држава мора задовољити да би могла бити дио ове породице. Први предуслов је да је ријеч о европској држави. Други предуслов је да држава поштује вриједности на којима је заснована ЕУ. Те вриједности укључују поштивање људског достојанства, слободе, демократије, једнакости, владавине права, људских права и права мањина, а оне су прецизиране у члану 2 УЕУ.

Чланом 49 УЕУ је, такође, прецизирано да се у обзир узимају и услови прихватљивости које договори Европски савјет. Европски савјет је у Копенхагену 1993. године, а потом у Мадриду 1995. године утврдио критеријуме за чланство који су познати као Копенхашки критеријуми и Мадридски критеријум.

Копенхашки критеријуми укључују политички, економски и правни критеријум.

Политичким критеријумом се од државе тражи да обезбиједи стабилност институција које гарантују демократију, владавину права, људска права те поштивање и заштиту мањина.

Економским критеријумом се од државе тражи да обезбиједи функционисање тржишне економије и способност ношења са конкурентским притисцима и тржишним законитостима унутар ЕУ.

Правним критеријумом се од државе тражи способност преузимања обавеза чланства, укључујући ефикасно провођење правила, стандарда и политика који чине законодавство ЕУ, те придржавање циљева политичке, економске и монетарне уније.

Мадридски критеријум назива се још административни критеријум, а према овом критеријуму држава која жели постати чланица ЕУ мора имати јавну управу способну за примјену прописа ЕУ.

Врло важан је и „апсорпциони капацитет ЕУ” који се односи на способност ЕУ да прихвати нове државе чланице, а што је утврђено на састанку Европског савјета 1993. године у Копенхагену.

Уз наведено за сваку државу кандидата могу се утврдити специфични и општи критеријуми.

Први корак који држава која жели постати чланица ЕУ треба направити је подношење захтјева за чланство. Захтјев за чланство држава подноси Савјету ЕУ, а Савјет ЕУ о захтјеву обавјештава Европски парламент и парламенте држава чланица ЕУ.

Након што прихвати захтјев за чланство, Савјет ЕУ од Европске комисије тражи да изради мишљење (Ави). У ту сврху држави се доставља упитник на основу којег се анализира до којег нивоа је досегла критеријуме за чланство у ЕУ.

Када Европска комисија утврди да је овај ниво одговарајући, она даје препоруку за отварање преговора о приступању у ЕУ. Одлуку о отварању преговора на политичком нивоу доноси Европски савјет, а томе претходи одлучивање у Савјету ЕУ. Одлука се доноси једногласно.

Преговори се воде о условима, динамици и начинима, те прелазним периодима преузимања правне тековине ЕУ.

Након затварања преговора, државе чланице у Савјету ЕУ доносе једногласно одлуку о приступању. Ову одлуку државе чланице доносе након савјетовања са Европском комисијом и након што свој пристанак да Европски парламент, који о овом питању одлучује већином својих чланова.

Финални корак је потписивање уговора о приступању, а његов саставни дио су резултати преговора о приступању. Уговор о приступању се ратификује у свакој држави чланици ЕУ и држави кандидату за чланство, а ратификација се обавља у складу са правилима предвиђеним правним системом сваке од укључених страна.

Након завршетка ратификације држава уобичајено на претходно договорени датум постаје чланица ЕУ.

ШТА СУ ПРЕГОВОРИ О ПРИСТУПАЊУ У ЕУ?

Након што држава добије статус кандидата, наредни корак је отварање преговора о приступању у ЕУ.

Преговори о приступању су процес у којем држава кандидат са државама чланицама ЕУ договара услове под којима ће постати нова чланица ЕУ.

Основно правило преговора је да држава кандидат мора преузети, провести и примијенити цјелокупни *acquis* ЕУ, а предмети преговора су динамика и начин како ће то бити урађено.

Acquis ЕУ је правна тековина ЕУ и представља скуп заједничких права и обавеза за државе чланице ЕУ.

Acquis ЕУ се стално развија, а чине га:

- примарно законодавство тј. оснивачки уговори, њихове измјене и протоколи, уговори о приступању те Повеља о основним правима;
- секундарно законодавство тј. уредбе, директиве, мишљења и одлуке, те други акти као што су акти у вези са спољном и безбједносном политиком ЕУ, међуинституционални споразуми и сл.;
- други извори права тј. пресуде Суда ЕУ, декларације и резолуције ЕУ и међународно право.

Дио права ЕУ су и међународни уговори које закључује ЕУ са трећим државама или са међународним организацијама, те општи правни принципи.

За потребе преговора *acquis* ЕУ се дијели у **35 преговарачких поглавља**, а увођењем “нове методологије” у преговоре 2020. године ова поглавља се повезују у **шест кластера**.

КЛАСТЕРИ ПРЕГОВАРАЧКИХ ПОГЛАВЉА

Кластер 1 ОСНОВЕ

01

Поглавље 5 (Јавне набавке)
Поглавље 18 (Статистика)
Поглавље 23 (Правосуђе и основна права)
Поглавље 24 (Правда, слобода и безбједност)
Поглавље 32 (Финансијска контрола)

Кластер 2 УНУТРАШЊЕ ТРЖИШТЕ

02

Поглавље 1 (Слободно кретање робе)
Поглавље 2 (Слободно кретање радника)
Поглавље 3 (Право пословног настанивања
и слобода пружања услуга)
Поглавље 4 (Слободно кретање капитала)
Поглавље 6 (Право привредних друштава)
Поглавље 7 (Право интелектуалне својине)
Поглавље 8 (Политика конкуренције)
Поглавље 9 (Финансијске услуге)
Поглавље 28 (Заштита потрошача и
здравља)

Кластер 3 КОНКУРЕНТНОСТ И ИНКЛУЗИВНИ РАСТ

03

Поглавље 10 (Информационо друштво и медији)
Поглавље 16 (Опорезивање)
Поглавље 17 (Економска и монетарна политика)
Поглавље 19 (Социјална политика и запошљавање)
Поглавље 20 (Предузетништво и индустријска политика)
Поглавље 25 (Наука и истраживање)
Поглавље 26 (Образовање и култура)
Поглавље 29 (Царинска унија)

Поглавља 34 - Институције и 35 - Остало нису укључена у кластере, а уобичајено је да се о њима не воде преговори него се ова поглавља само формално отварају и затварају. Иначе, у поглављу 34 одређује се број представника нове државе чланице у институцијама ЕУ, а поглавље 35 може укључити било које питање које није предмет осталих поглавља. Ова поглавља се обично остављају за крај, а ако се другачије не утврди у преговарачком оквиру.

Одлуку о отварању преговора на политичком нивоу доноси Европски савјет, а одлуку доноси једногласно. Томе претходи одлучивање на нивоу министара у Савјету ЕУ (обично Савјет за опште послове) који, такође, одлуку доноси једногласно. Европски савјет и Савјет ЕУ одлуку доносе у форми закључака.

Одлуци претходи извјештај Европске комисије (обично редовни годишњи извјештај, а може бити и посебни извјештај), те њена **препорука о отварању преговора**.

Одлука о отварању преговора у правилу слиједи одговарајући напредак у испуњавању критеријума за чланство у ЕУ.

Преговори се воде између државе кандидата и држава чланица ЕУ.

Први формални корак након одлуке о отварању преговора је усвајање **преговарачког оквира ЕУ**. Преговарачким оквиром се дефинишу кључни принципи, поступци и институционални оквир за вођење преговора. Нацрт преговарачког оквира предлаже Европска комисија, а усваја га Савјет ЕУ једногласно у форми закључака.

Преговори се воде у оквиру међувладиних конференција на којима учествују представници држава чланица ЕУ и Европске комисије, те представници државе кандидата. Ставови држава чланица ЕУ заступа представник државе која предсједава Савјетом ЕУ. Уобичајено је да преговори започну **првом међувладином конференцијом** на којој се презентује преговарачки оквир ЕУ, те уводне изјаве ЕУ и државе кандидата.

КАКО ТЕКУ ПРЕГОВОРИ О ПРИСТУПАЊУ У ЕУ?

Три су основне фазе преговора о приступању:

- 1) скрининг (аналитички преглед законодавства);
- 2) преговори (тзв. садржајни преговори);
- 3) закључивање уговора о приступању.

1) СКРИНИНГ

Скрининг је аналитички преглед и оцјењивање усклађености законодавства државе кандидата са правном тековином ЕУ, те слиједи након прве међувладине конференције.

Скрининг проводи Европска комисија, а у њему учествује држава кандидат.

Државе чланице нису позване да учествују у скринингу, изузев за поглавља 23 (Правосуђе и основна права), 24 (Правда, слобода и безбједност) и 31 (Спољна, безбједносна и одбрамбена политика).

Скрининг се од увођења “нове методологије” у преговоре о приступању 2020. године структурише по кластерима.

Скрининг укључује неколико корака, а то су:

- **експланаторни преглед законодавства;**
- **билатерални прегледа законодавства;**
- **извјештавање са аналитичког прегледа.**

Процес започиње експланаторним скринингом на ком Европска комисија представља држави кандидату *acquis* ЕУ у поглављима која укључује кластер.

Након тога слиједи билатерални скрининг током којег држава кандидат представља своје законодавство те утврђене разлике у односу на *acquis* ЕУ.

Састанци експланаторног и билатералног скрининга се одржавају по појединачним поглављима.

Потом Европска комисија израђује извјештаје, а у њима даје анализу стања и оцјену спремности државе за отварање преговора, те одговарајуће закључке и препоруке. Извјештаји се израђују у сарадњи са државом кандидатом, а израђују се за цијели кластер. Извјештај Европска комисија доставља држави кандидату и Савјету ЕУ.

Скрининг је основа за израду преговарачке позиције државе кандидата, те основа за државе чланице за израду заједничке преговарачке позиције ЕУ.

Трајање скрининга зависи од сложености *acquisa*, а уобичајно је да цијелокупни скрининг траје до годину и по.

Иако скрининг слиједи након званичног отварања преговора, у пракси су забиљежене и одређене флексибилности. Нпр. у случајевима Црне Горе и Србије Европска комисија је, по одобрењу Европског савјета, провела скрининг за поглавља 23 (Правосуђе и основна права), 24 (Правда, слобода и безбједност) и 32 (Финансијска контрола) прије званичног почетка преговора, а у случајевима Сјеверне Македоније и Албаније експланаторни скрининг је започео 2018. године као дио припрема за преговоре.

2) ПРЕГОВОРИ (ТЗВ. САДРЖАЈНИ ПРЕГОВОРИ)

Након завршетка скрининга слиједе преговори који се још називају **садржајним преговорима**. Ова фаза укључује неколико корака, а то су:

- **припремање позиција за преговоре;**
- **вођење преговора на међувладиним конференцијама;**
- **привремено затварање поглавља.**

Преговори се од увођења “нове методологије” 2020. године отварају по кластерима (шест кластера), а воде се и затварају по појединачним поглављима (33 преговарачка поглавља).

Позиције за преговоре припремају се на основу скрининга, а припремају их обје стране.

Позицију Савјету ЕУ увијек прва доставља, односно на међувладиној конференцији излаже држава кандидат, а у њој назначавача на који начин намјерава преузети и проводити *acquis* ЕУ при томе образлажући своје административне способности. Заједничку преговарачку позицију ЕУ предлаже Европска комисија, а усваја је Савјет ЕУ једногласно.

Засједња **међувладине конференције** обично се одвијају на министарском нивоу (шеф делегације) и нивоу замјеника (замјеник шефа делегације). Међувладине конференције на овом нивоу се одржавају најмање једном годишње, а ако је потребно могу и чешће. Преговори су централизовани на нивоу министара, односно замјеника, а за потребе преговора могу се успоставити радне групе.

Оне дјелују под вођством замјеника и раде с јасним задатком и у одређеним роковима. Међувладине конференције се одржавају у Бриселу и Луксембургу, а састанке води шеф делегације ЕУ. Улогу Секретаријата обављају службеници Генералног секретаријата Савјета ЕУ и службеници које именује делегација државе кандидата.

Одлуку о привременом затварању преговора у појединачном поглављу доноси Савјет ЕУ, а на приједлог Европске комисије. Затварањем задњег поглавља у кластеру и он се по аутоматизму сматра затвореним, уз изузетак кластера 1 – Основе, за који се одлука доноси на нивоу кластера.

Имајући у виду да држава кандидат до отварања преговора треба направити знатан напредак, вријеме од отварања преговора по кластеру до затварања поглавља би требало бити ограничено, пожељно на годину дана.

Поглавља 23 и 24 су у “новој методологији” задржала врло важну улогу. Она су дио кластера 1 – Основе, те се овај кластер отвара први и затвара задњи. Напредак у кластеру 1 – Основе, одређује ток преговора и узима се у обзир приликом доношења одлуке о отварању новог(их) кластера. Мјерила за отварање преговора у кластеру 1 – Основе укључују мапу пута/акциони план за поглавља 23 (Правосуђе и основна права), 24 (Правда, слобода и безбједност) и мапу пута/акциони план за реформу јавне управе.

У одређивању тока преговора врло важну улогу имају **мјерила** (*benchmarking*).

Разликујемо три врсте мјерила:

- мјерила за отварање преговора (*opening benchmarks*) која се утврђују и предлажу у фази *скрининга*, те се уз “нову методологију” утврђују за отварање кластера;
- мјерила за затварање преговора (*closing benchmarks*) која се утврђују на нивоу поглавља и у преговарачкој позицији ЕУ;
- привремена (прелазна) мјерила (*interim benchmarks*) се утврђују у кластеру 1 - Основе, у области владавине права, након његовог отварања,

те ниједно поглавље неће бити привремено затворено прије него се ова прелазна мјерила испуне. Након испуњавања прелазних мјерила утврђују се минимална мјерила за затварање кластера 1 - Основе.

Мјерила се утврђују једногласно у Савјету ЕУ, а на приједлог Европске комисије. Мјерила се могу ажурирати, а у случају да се у неком од поглавља отворе нова питања.

Преузимање и провођење *acquisa* ЕУ у цјелини је обавеза сваке државе кандидата до уласка у чланство у ЕУ. Током преговора обје стране могу, уз оправдане разлоге, тражити **прелазне периоде, посебне аранжмане, заштитне клаузуле и слично**, а који су временски и садржајно ограничени.

Такође, они не смију нарушавати конкуренцију или утицати на унутрашње тржиште ЕУ.

Ток преговора и испуњавање преузетих обавеза државе кандидата прати Европска комисија која извјештава Савјет ЕУ и Европски парламент. Изузетак је спољна и безбједносна политика у којој послове извјештавања, предлагања и скрининг ради високи представник ЕУ за спољну и безбједносну политику у сарадњи са државама чланицама, те када је потребно, може се укључити и Европска комисија.

Европска комисија, на своју иницијативу или захтјев државе чланице, може препоручити Савјету ЕУ:

- **суспензију преговора** и услове за њихово поновно отварање, ако се установи да држава озбиљно и стално крши вриједности на којима се заснива ЕУ, те ако се утврди стагнација или назадовање у испуњавању обавеза;
- **поновно отварање** привремено затворених поглавља/кластера ако се донесу нови прописи или ако држава кандидат не испуни предуслове и обавезе;
- да се **повуче ранија препорука** за отварање одређеног кластера.

Одлуке у овим случајевима доноси Савјет ЕУ једногласно, осим ако након саслушања државе кандидата Савјет ЕУ квалификованом већином не одбије препоруку Комисије у року од 90 дана. Европски парламент се информисе у случају приједлога суспензије преговора.

3) ЗАКЉУЧИВАЊЕ УГОВОРА О ПРИСТУПАЊУ

Ово је задња фаза преговора о приступању, а која укључује два корака:

- **потписивање уговора;**
- **ратификацију уговора.**

Након привременог затварања свих поглавља Европски савјет доноси **одлуку**, у форми закључка, **о затварању преговора**. Након тога се израђује **нацрт уговора о приступању**, а у његовој припреми учествују представници држава чланица ЕУ, државе кандидата и институција ЕУ. У нацрт уговора укључује се све што је договорено у току преговора.

Прије потписивања уговора о приступању Европска комисија на основу члана 49 УЕУ даје мишљење о захтјеву за чланство у ЕУ. Европски парламент даје већином својих чланова пристанак, а Савјет ЕУ једногласно усваја одлуку о приступању.

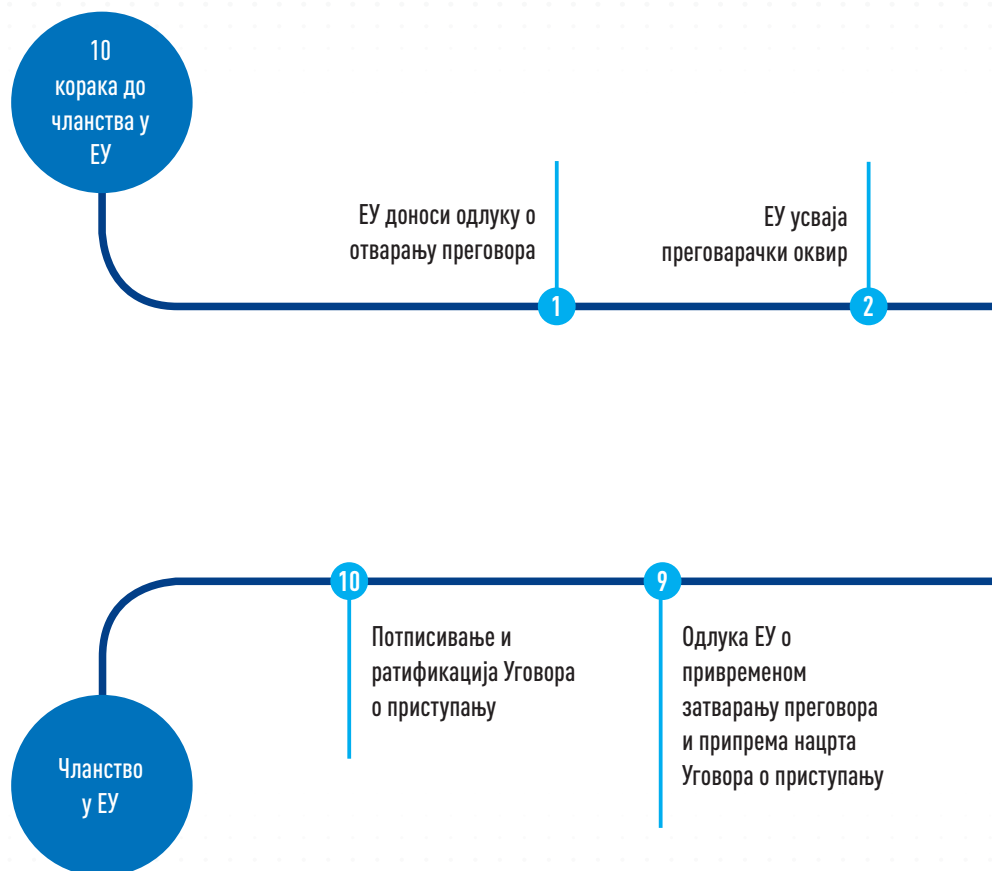
Након завршетка процедуре одлучивања у институцијама ЕУ **уговор о приступању се потписује** између држава чланица ЕУ и државе приступнице, а обично на свечаности организованог тим поводом.

Након тога потребно је да овај уговор буде **ратификован** у свим његовим потписницама, односно државама чланицама и држави приступници, а у складу са правилима утврђеним у њиховом правном систему.

Као финални корак, а зависно од правила утврђених у њиховим правним системима, државе приступнице опредјељују се за расписивање референдума о приступању у ЕУ или за изражавање подршке приступању у ЕУ у највишем законодавном органу.

Датум чланства обично се утврђује уговором о приступању, а уз услов да се ратификациони процес до тада заврши.

ДЕСЕТ КОРАКА ДО ЧЛАНСТВА У ЕУ

БИБЛИОГРАФИЈА

- Комуникација Комисије Европском парламенту, Савјету, Европском привредном и социјалном одбору и одбору регија “Унапређење приступног процеса – Вјеродостојна перспектива ЕУ за Западни Балкан”, Европска комисија, 2020. година
- Преговарачки оквир ЕУ - Сјеверна Македонија, 2022.
- Преговарачки оквир ЕУ - Албанија, 2022.
- Преговарачки оквир ЕУ - Црна Гора, 2012.
- Преговарачки оквир ЕУ - Србија, 2013.
- Преговарачки оквир ЕУ - Хрватска, 2005.
- Веб-страница Опште управе за политику сусједства и проширење https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/enlargement-policy/steps-towards-joining_en
- Веб-страница Дирекције за европске интеграције <https://www.dei.gov.ba/bs/accession-process>

